

Jaarverslag Erfgoedcommissie 2016

Inhoud

- 1 – Voorwoord
- 2 – Taken van de Erfgoedcommissie
- 3 – De leden van de Erfgoedcommissie en hun functies
- 4 – Feiten en cijfers
- 5 – De adviezen – een greep uit de adviezen die zijn uitgebracht

1 - Voorwoord voorzitter

Voor u ligt het jaarverslag 2016 van de Erfgoedcommissie Alblasterdam.

Deze commissie heeft opdracht gekregen van het gemeentebestuur van Alblasterdam om mee te werken en bij te dragen aan de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving.

Ieder jaar doet de commissie verslag van de uitvoering van deze opdracht. Niet alleen omdat dit op grond van de woningwet wordt verlangd, maar ook en vooral omdat het de kans biedt deze culturele opdracht in een jaaroverzicht nog eens nader te belichten. De gemeenteraad en andere betrokkenen kunnen zo kennis nemen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het kwaliteitsbeleid van de gemeente.

Niet alleen bouwplannen die zich door hun omvang of publieke betekenis onderscheiden, maar ook meer alledaagse bouwplannen kunnen rekenen op de aandacht van de commissie. In de voorbeelden die in dit jaarverslag voorbij komen wordt vooral aandacht besteed aan die plannen waarbij de commissie in staat is gebleken een constructieve bijdrage te leveren aan de kwaliteit van het plan.

Naast dit jaarverslag bestaat er de mogelijkheid om de openbare vergadering van de commissie bij te wonen. Dit is wellicht de beste manier om inzicht te krijgen in het advieswerk. Met aanvragers aan tafel worden plannen in alle openheid besproken en niet zelden gaan bezoekers tevreden en met een beter plan naar huis.

Mocht de gemeenteraad hieraan behoefte hebben dan is de commissie bereid het jaarverslag mondeling toe te lichten.

De commissie hecht eraan te melden dat zij blij is, dat zij als zelfstandige Erfgoedcommissie haar werk mag en kan doen.

Er is echter geen reden achterover te leunen. Er is teveel moois verdwenen. We willen zuinig zijn op wat er nog is. Wat bijzonder is verdient bescherming.

Namens de commissie wens ik u veel leesplezier en ik hoop dat het bijdraagt tot de waardering voor het mooie cultuurhistorische erfgoed in onze gemeente, ondertussen verheugen wij ons op voortzetting van onze adviestaak in 2017.

Aat Klompenhouwer,
voorzitter erfgoedcommissie Alblasterdam

2 – Taken van de Erfgoedcommissie

Wettelijke taak

De erfgoedcommissie heeft tot taak het adviseren van burgemeester en wethouders op verzoek of uit eigen beweging over de toepassing van de Monumentenwet 1988, de Erfgoedverordening Alblasserdam 2013 en het erfgoedbeleid in de meest ruime zin van het woord, daaronder ook begrepen zaken en/of aspecten met cultuurhistorische waarden.

De taken zijn dan wel vastomlijnd, de praktijk is dat bepaald niet. Binnen de kaders bestaan er vele nuances. Niets veranderlijker dan een monument. Herbestemming, restauratie, kleine en grote verbouwingen en duurzaamheidseisen houden oude gebouwen continu in beweging en maken ze op hun geheel eigen wijze up to date voor de 21^e eeuw. Dit vraagt om een zorgvuldige afweging tussen de historische en monumentale waarden van een gebouw en zijn omgeving en de aanpassingen die nodig zijn voor een voortdurend gebruik door de eeuwen heen.

Soms lukt het om snel tot overeenstemming te komen met de eigenaar/architect en aannemer, andere keren is meer overleg nodig om een middenweg te vinden waarin het oude gebouw en de nieuwe functie recht gedaan worden.

Er werd stevig gediscussieerd over ontwerpkeuzes, afweging van ingrepen en consequenties voor historische waarden. Er werden vele gesprekken gevoerd over de kleuren van houtwerk, gevels en (de kleur van) dakpannen, wel of niet dubbel glas of een extra venster in de zijgevel. Het kwam allemaal langs.

3 - De leden van de Erfgoedcommissie en hun functies

De Erfgoedcommissie bestaat uit een vertegenwoordiger van de welstandscommissie, een vertegenwoordiger van de plaatselijke Historische Vereniging en overige leden die de vakdisciplines monumentenzorg, architectuur/bouwhistorie en archeologie vertegenwoordigen. De adviseur cultuurhistorie vervult de functie van secretaris, deze is geen lid van de erfgoedcommissie.

Leden:

De heer A. Klompenhouwer, voorzitter, lid van de Historische Vereniging Alblasserdam

De heer A. Dieleman, welstandsgedelegeerde, Adviseur bij Dorp, Stad en Land, architect

In december is afscheid genomen van de heer A. Dieleman, omdat zijn twee termijnen als welstandsgedelegeerde bij de gemeente Alblasserdam erop zaten. Daarmee is ook de relatie met de Erfgoedcommissie beëindigd. Hij ontbreekt op de groepsfoto. De heer Dieleman is in december 2016 opgevolgd door mevrouw I. Douwes, welstandsgedelegeerde, Adviseur bij Dorp, Stad en Land, architect

De heer G. Van Es, lid, restauratiearchitect, deskundig op het gebied van industrieel erfgoed en architectuur van de 20^e eeuw

De heer H. Lakerveld, lid, restauratiearchitect, deskundig op het gebied van restauratietechnieken

Mevrouw C. Weijs, lid, bouwhistoricus

4 – Feiten en cijfers

Vergaderingen

Grote commissie

De voltallige commissie heeft in 2016 acht keer vergaderd. De vergaderingen zijn in principe openbaar, tenzij het gaat om consulterend vooroverleg.

Kleine commissie

De kleine commissie, bestaande uit de welstandsgedelegeerde en een afgevaardigde van de Erfgoedcommissie vergadert ééns per twee weken om kleinere zaken af te doen, omdat bijvoorbeeld de wabotermijn daartoe aanleiding geeft of waarvan bij voorbaat de uitkomst vast staat. Bij twijfel wordt het plan alsnog geagendeerd voor de "grote" voltallige commissie, of, indien de fatale termijn in beeld komt het plan digitaal aan de leden voorgelegd.

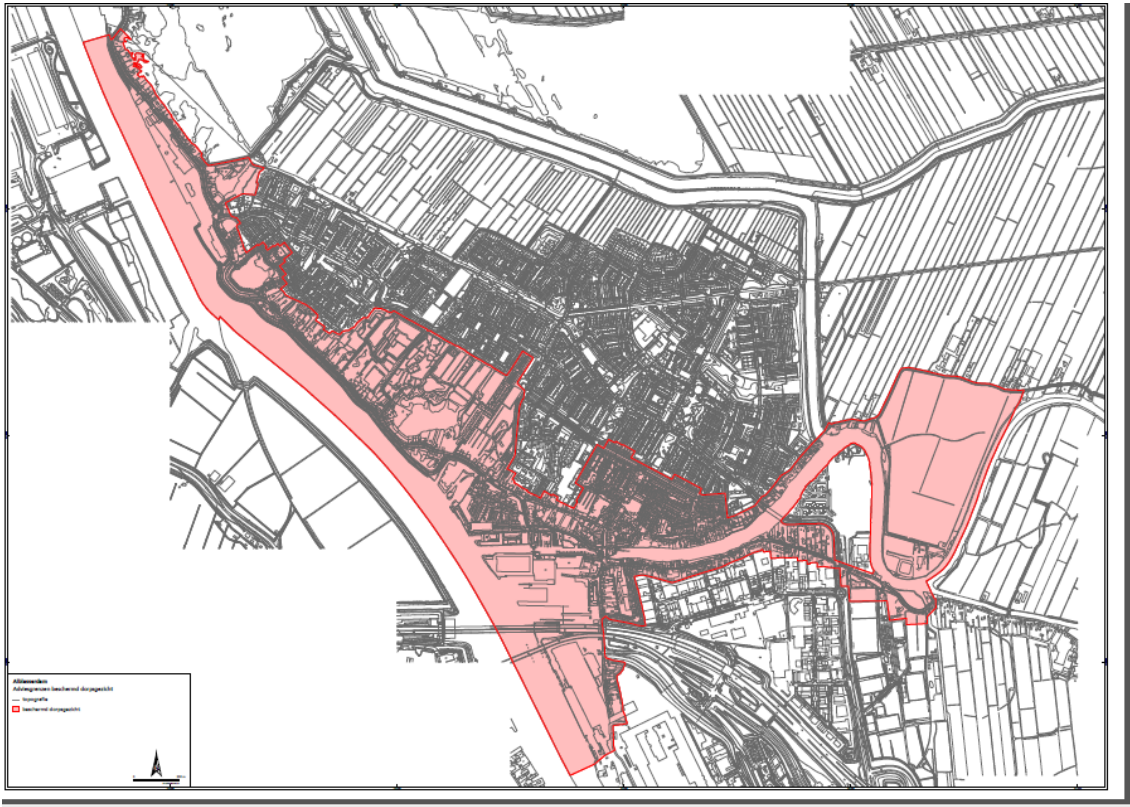
Kosten

De totale externe kosten van de advisering over+ 2016 bedragen € 12.075,-

Beschermd dorpsgezicht

In 2013 hebben burgemeester en wethouders een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht aangewezen met daarin ongeveer 330 beeldbepalende zaken.

Voor deze zaken zijn redengevende beschrijvingen opgesteld, waaruit blijkt wat de waardevolle elementen zijn. Wanneer een pand wordt verbouwd en de genoemde waarden in het geding zijn, is er een advies van de Erfgoedcommissie nodig. Sloop in het beschermd dorpsgezicht is voor alle panden niet mogelijk zonder advies van de Erfgoedcommissie. Zo kan de commissie adviseren over de historische en stedenbouwkundige kwaliteit van hetgeen wordt teruggebouwd. Gekeken wordt of wat er wordt teruggebouwd past in het beschermd dorpsgezicht.

De commissie nodigt van harte inwoners uit die plannen hebben met panden of gronden die cultuurhistorisch van belang zijn, zodat in goed overleg in een zo vroeg mogelijk stadium naar het meest optimale resultaat kan worden gewerkt. De Erfgoedcommissie ziet dit als een grote meerwaarde voor eigenaren van panden en andere objecten en voor het cultureel erfgoed van de gemeente Alblassterdam.

Evaluatie: Een evaluatie van het beschermd dorpsgezicht staat op de planning voor 2018

Gesprek met het college van burgemeester en wethouders op 22 maart 2016

Er heeft een geanimeerd gesprek plaatsgevonden tussen de Erfgoedcommissie en het college van burgemeester en wethouders. Daarin werden de volgende onderwerpen besproken:

- een presentatie over de gemeentelijke Erfgoedcommissie,
- het karakter en de wettelijke taak van de commissie,
- de relatie met de samenlevingsagenda,
- de ervaringen met het beschermd dorpsgezicht,
- de vrijwilligheid in de aanwijzing van gemeentelijke monumenten,
- de onderlinge samenhang van lopende projecten,
- enkele concrete dossiers (Molen Souburg, Kerkstraat 124, aanwijzing Bos Rijkee en de sluis in relatie tot het centrumhart),
- tot slot is nog stilgestaan bij de toekomst van de Erfgoedcommissie in relatie tot de invoering van de omgevingswet.

De erfgoedcommissie 2001-2016

5 - Adviezen

Een greep uit de adviezen die zijn uitgebracht:

5.1. Lammetjeswiel

Na een dijkdoorbraak in vermoedelijk de veertiende eeuw ontstond het landschappelijk zeer prominente Lammetjeswiel. Dit is een bijzonder groenelement.

Binnenkort gaat de herinrichting, die tot stand gekomen is in nauwe samenwerking met de inwoners, van start. De Erfgoedcommissie heeft positief geadviseerd op de voorgenomen herinrichting.

5.2. Onderhoud Sluis

De sluisdeuren hebben dringend onderhoud nodig. Er is opdracht gegeven om de diverse varianten in kaart te brengen. Variërend van een cosmetische oplossing tot vervanging van deuren die bij een eventuele toekomstige openstelling kunnen functioneren. Met de huidige constructie is dat niet mogelijk. Deze twee uitersten en alle varianten daartussen zijn in beeld gebracht.

De Erfgoedcommissie heeft aan het college van burgemeester en wethouders een aanbevelingsbrief gestuurd, waarin aangegeven dat men vóór openstelling van de voormalige sluis pleit.

5.3 Raadhuis(plein)

Het raadhuis(plein) is een onderwerp dat vrijwel iedere vergadering op de agenda is geplaatst. Er zijn diverse gesprekken geweest met de architecten en de stedenbouwkundigen uit de gemeente Dordrecht.

Namens de erfgoedcommissie is mevr. W. Meulenkamp van de gemeente Dordrecht gevraagd zitting te nemen in de werkgroep Raadhuis (plein)

"De architectuur van het gemeentehuis heeft altijd een negatief imago gehad in Alblasserdam", zegt Gerrit Van Es, de deskundige in de commissie voor twintigste-eeuwse architectuur. "Echter de grootte en robuustheid en het gebruik van de traditionele architectuurelementen maken dat het Raadhuis juist heel goed past in de kenmerkende periode van opbouw van Alblasserdam: de grote, moderne industrie aan de dijk en de kleinschalige traditionele bebouwing achter de dijk."

Architect en kenner van de geschiedenis van het gemeentehuis Gerrit van Es wijst één van de deelnemers aan de rondleiding op de karakteristieke pilaren naast de deuren van de bestuurskamers en voormalige raadzaal op de tweede etage.

Het tegeltableau aan de Cortgene-zijde van het gemeentehuis heeft een eigen verhaal.

In het kort: In het werk van de architect ir. J.F. Berghoef was de kunst een onderdeel van de "bouwkunst".

De kunst werd toegepast ter markering van representatieve locaties zoals hier aan het Cortgene.

Het kunstwerk is uitgevoerd in geglazuurde baksteen, en ontworpen door de kunstenaar J. Goeting uit Den Haag.

Het symboliseert het leven en werken in Alblasterdam. De industrie, dag en nacht en het middelpunt van het gemeenschapsleven het gezin zijn hierin uitgebeeld.

5.4 Visie centrumhart

De commissie ziet op onderdelen zeker aanknopingspunten die de centrumfunctie versterken, maar het totaalbeeld oogt fragmentarisch en het ontbreekt aan leidmotief. Hierdoor biedt de visie nog te veel vrijheid en is een passende realisatie onzeker. Ondanks de heldere analyse van de locatie botsen de voorgestane keuzes (te) vaak met de cultuurhistorie en het collectief geheugen van de plek.

De commissie is zeer verheugd dat de gemeente ervoor gekozen heeft om een supervisor aan te stellen die de gemeente gevraagd en ongevraagd kan adviseren over de samenhang tussen de verschillende ontwikkelingen in Alblasserdam.

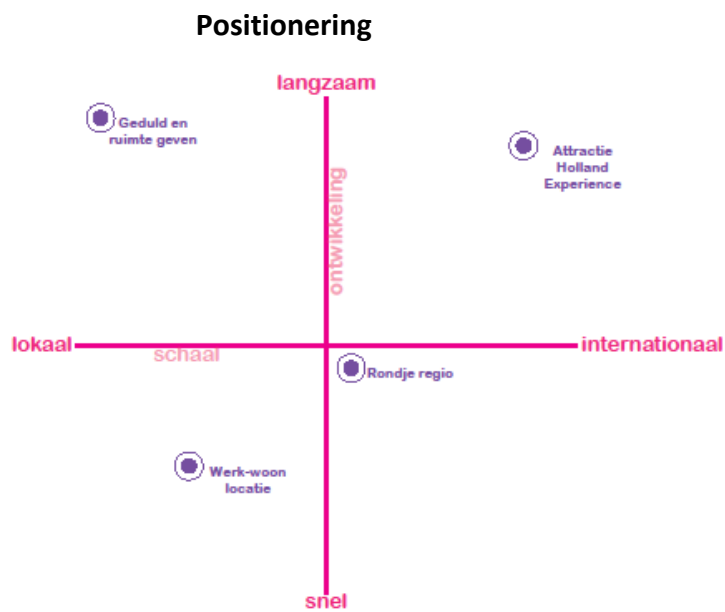
Er is gesproken met de heer Bouw, supervisor over taken en bevoegdheden. De commissie ziet die graag niet beperkt tot de plannen centrumvisie, maar vraagt ook te kijken naar andere plannen in het dorp, en zelfs daarbuiten. Betrek ook Haven-Zuid, Mercon Kloos, Lammetjeswiel, plannen van de SWEK erbij.

5.5. Haven Zuid

De commissie heeft van de projectleider, mevr. Bleeker, een toelichting gekregen op vier varianten. De varianten zijn:

- Geduld en Ruimte geven
- Rondje Regio
- Attractie Holland Experience
- Woon-werk locatie Haven Zuid

De commissie kan nog geen advies geven op basis van het aangeleverde materiaal. Aanbevolen wordt niet te snel te willen gaan bouwen, maar eerst de ambities helder te krijgen.

Daarnaast zijn diverse onderwerpen besproken zoals:

- Besluit Kerkstraat 124; bouw in afwijking van de vergunning – negatief advies.
- Kademuur Dam 65, positief advies. De heer Lakerveld is betrokken bij vragen tijdens de uitvoering;
- Erfgoedlijn waterdriehoek, een terugkerend onderwerp naar aanleiding van de ontvangen agenda;
- West-Kinderdijk 281, principeverzoek voor de bouw van 2 woningen binnen het beschermd dorpsgezicht. 20160426 Gewijzigde tekeningen: In principe akkoord. Voldaan aan de voorwaarde dat het twee verschillende panden worden. Ook laten afwijken qua dakpannen en bakstenen. Nadere uitwerking overleggen bij definitieve aanvraag;
- Sloop en herbouw Oost-Kinderdijk 273 (PTT huisje); De commissie heeft geen problemen met sloop als wordt gebouwd naar wat er nu staat en de bestaande detaillering wordt aangehouden (10 maart 2016);
- Heritage Impact Assessment entree werelderfgoed;
- Cortgene 11, dichtzetten terras, positief geadviseerd
- Kortland 15, De commissie is van mening dat de laatste versie van het schetsontwerp op hoofdlijnen voldoet. Echter de dakkapellen dienen slanker te worden uitgevoerd. Ook worden uitgebreide details verwacht bij de uitwerking.
- Vinkenvolderweg 34, de herbouw van een woning die er ooit gestaan heeft. Positief advies, herbouw woning akkoord met enkele kleine opmerkingen
- Bruggen in Bos Rijkee, positief advies
- Sloop en herbouw Kortland 35, nadat aan de opmerkingen van de commissie is tegemoetgekomen kan de definitieve aanvraag worden ingediend.
- Principeverzoek Vinkenvolderweg 12-14 sloop van nummer 14 en verbouwing van nr. 12, gelegen in het beschermd dorpsgezicht. Commissie stemt in met het slopen van nummer 14.
- Dam 65 serre. Na een bezoek ter plaatse en diverse aanpassingen heeft de commissie ingestemd met het principeplan.
- Bezoek wethouder Kraijo en mevr. De Jong over de onderlinge samenhang van projecten. De commissie pleit ervoor de onderlinge samenhang van de diverse projecten te waarborgen. Mevrouw De Jong kondigt aan dat de heer Bouw, stedenbouwkundige, de onderlinge samenhang gaat bewaken;
- Besloten gedeelte: Molen Souburgh, bezoek projectleider mevrouw Ter Huurne en mevrouw D. Takens en de heer G. Troost van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed; vraag die voorligt is of de restauratie draaivaardig, dan wel maalvaardig wordt uitgevoerd. In een latere vergadering spreekt de heer B. de Haan zijn zorgen uit dat de procedure van de restauratie is vastgelopen. Nadat hij heeft vernomen wat de problemen zijn zegt hij opnieuw met de Simav te willen gaan praten.
- Monumentenvergunning aanpassingen brug over de Noord.
- Principeverzoek Polderstraat 40, zeer beeldbepalend pand, veranderen garagedeur, in principe akkoord na aanpassingen
- Ontwikkelingen buiten beschermd dorpsgezicht in relatie met welstandsnota 2014. In het kader van de welstandsnota 2014 is een aantal gebouwen benoemd, die als beeldbepalend kunnen worden aangemerkt. Deze bevinden zich buiten het beschermd dorpsgezicht.

